

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор

В.Д. Будак

Наказ № 33 від «13» лютого 2018 р.

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
ПІДГОТОВКИ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ
«ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 – ОСВІТА/ ПЕДАГОГІКА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 011 – ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ
РІВЕНЬ ОСВІТИ ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ)

Розглянуто та схвалено
на засіданні Вченої ради
Миколаївського
національного університету
імені В.О. Сухомлинського
від «13» лютого 2018 року
протокол № 12

МИКОЛАЇВ – 2018

Профіль програми Доктор філософії в галузі освіти		
Тип диплома та обсяг робіт	Диплом доктора філософії, перший науковий ступінь, 4 академічних роки, 60 кредитів ЕКТС	
Наукова установа	Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв	
Акредитуюча інституція	Відсутня	
Період акредитації	Відсутня	
Рівень програми	QF for ENEA – третій цикл, EQF for LLL – 8 рівень; НРК України – 9 рівень	
A	Мета програми	
	Забезпечити, на основі ступеня магістра, підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів у сфері освіти шляхом здобуття ними компетентностей, достатніх для виконання оригінальних наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичну та практичну значущість, а також їх підтримку в ході підготовки та захисту дисертації.	
B	Характеристика програми	
1	Предметна область (галузь знань)	01 Освіта/Педагогіка <u>011 «Освітні, педагогічні науки»</u>
2	Фокус програми: загальний/ спеціальний	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти за Законом України «Про вищу освіту», дев'ятий освітній кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій. Загальний. <i>Дослідження:</i> Галузь науки, яка вивчає загальні засади педагогіки як науки, методологію педагогіки, історію педагогічної думки та освіти. Галузі педагогічної науки: теорія загальної педагогіки; історія освіти та педагогічної думки; складові педагогічної науки: теорія, методологія педагогіки; методи педагогічних досліджень;

історія загальної освіти, педагогічної науки, етнопедагогіка; характер досліджень: фундаментальні, прикладні, порівняльні; за охопленням: національна, вітчизняна, зарубіжна, порівняльна, теорія та історія педагогіки; за психофізіологічним станом суб'єктів освіти: суб'єкти освіти в нормі, суб'єкти освіти з особливими потребами.

Спеціальний.

Дослідження:

- розроблення прогностичних моделей розвитку освіти, критерії визначення їх ефективності;
- фундаментальних проблем філософії освіти; наступності в роботі сім'ї і школи; вивчення специфіки розвитку, навчання й виховання у різних типах освітніх закладів; методологія визначення навчального процесу у вищих закладах освіти; системі соціогуманітарного знання;
- дослідження культурологічних аспектів сучасної системи освіти, визначення педагогічних умов, змісту, форм і методів культурологічного розвитку в загальноосвітніх і спеціалізованих освітніх закладах;
- обґрунтування та розроблення сучасної теорії розвитку, виховання та навчання, становлення особистості учня, його активності; концептуальне та програмно-методичне обґрунтування рівня особистісного розвитку учня;
- вивчення теоретичних і прикладних аспектів змісту освіти, умов гуманізації та демократизації, інтеграції та диференціації;
- створення особистісно-орієнтованої системи виховання, формування морально-духовних цінностей, ціннісного ставлення до природного та предметного довкілля, довколишніх людей та самих себе; культури взаємин, здатності до діалогу з дорослими й однолітками;
- дослідження культурно-антропологічної історії освіти; української народної педагогіки в її історичному контексті; історії розвитку освіти в Україні в різні історичні періоди; розвитку національної педагогіки;
- дослідження проблем національного, патріотичного, інтернаціонального виховання в сім'ї та громадському

		<p>закладі;</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення педагогічних умов зародження соціально відповідальної поведінки та становлення основ соціальної позиції; опрацювання моделей розвитку елементарних форм правової свідомості й самосвідомості; самовиховання; - дослідження цінностей сучасної освіти; - аналіз єдності й розбіжності педагогічної науки і практики; - вивчення формування світоглядних орієнтацій сучасної молоді (теорія та методологія); - дослідження методології та теорії неперервної освіти як концептуальної основи формування інтелектуального потенціалу держави; методологічних та загальнотеоретичних проблем проведення історико-теоретичних досліджень; - дослідження розвитку історії зарубіжної педагогіки як системи; розвиток освітніх і виховних систем у зарубіжжі: історико-порівняльний аналіз; - дослідження персоналії в історико-педагогічному дискурсі; - дослідження глобалізаційних процесів у світі, їх вплив на розвиток освітньої системи в Україні; світових тенденції розвитку освіти і педагогічної науки - порівняльний аналіз; порівняльна педагогіка як галузь наукових знань; - вивчення теорії неперервної освіти як концептуальної формування інтелектуального потенціалу нації; - дослідження методології визначення навчального процесу у вищих закладах освіти;
3	Орієнтація програми	Дослідницька і прикладна. Наукові дослідження та продукування нових знань у галузі освіти та розробка ефективних механізмів навчання і виховання, підготовки майбутніх фахівців освіти, що матимуть широке практичне застосування як у навчальних закладах, так і вищів педагогічного спрямування.
4	Особливості програми	Програма орієнтує на розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного

		<p>базису розвитку галузі освіти, оволодіння практичним інструментарієм наукових досліджень у сфері освіти, орієнтує на співробітництво із закладами системи Міністерства освіти і науки України, міжнародними організаціями, закордонними науковими установами та навчальними закладами.</p>
С Працевлаштування та продовження освіти		
1	Працевлаштування	<p>Наукова та викладацька діяльність у сфері освіти. Наукова, адміністративна та управлінська діяльність у закладах науки й освіти.</p> <p>Посади згідно класифікатору професій України: Професіонали: Викладач вищого навчального закладу (2310.2), докторант, доцент (2310.1). Інші професіонали: вища посадова особа громадської організації в галузі освіти (1143.4), завідувач навчально-наукової бази, аспірантури, кафедри, лабораторії (освіта), директор (завідувач) професійного навчально-виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища (1210.1), директор (ректор, начальник вищого навчального закладу (технікуму, коледжу, інституту, академії, університету) (1210.1), директор департаменту (1229.1), директор курсів підвищення кваліфікації (1210.1), директор навчально-виховного закладу (середньої загальноосвітньої школи, спецшколи, гімназії, інтернату (1210.1).</p> <p>Місця працевлаштування. Посади у відділах та лабораторіях наукових установ, профільних кафедрах університетів. Відповідні робочі місця (наукові дослідження та управління) освітніх закладів, установ та організацій.</p>
2	Продовження освіти	<p>Навчання впродовж життя для розвитку і самовдосконалення в науковій та професійній сферах діяльності, а також в інших споріднених галузях наукових знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка на 9-ому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій в галузі освіти; - навчання на 8-ому кваліфікаційному рівні

		<p>Національної рамки кваліфікацій в споріднених спеціальностях;</p> <p>- освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії, що містять додаткові наукові та освітні компоненти.</p>
D	Стиль та методика навчання	
1	Підходи до викладання та навчання	<p>Проблемно-орієнтоване навчання з набуттям загальних та професійних компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у професійній галузі. Оволодіння методологією наукової роботи, навичками презентації її результатів рідною і іноземною мовами. Отримання навичок науково-педагогічної роботи у вищій школі. Проведення самостійного наукового дослідження з використанням ресурсної бази університету та партнерів. Індивідуальне наукове керівництво, підтримка і консультування науковим керівником.</p> <p>Основними підходами до викладання та навчання аспірантів є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання лекційних курсів, семінарів та консультацій із запланованих дисциплін; - самостійна робота з джерелами інформації у бібліотеці Університету та у наукових бібліотеках України; - використання дистанційних курсів навчання та електронних ресурсів за допомогою мережі Інтернет; - індивідуальні консультації фахівців університету, інших установ НАН України, профільних вищих навчальних закладів; - залучення до консультування аспірантів провідних фахівців галузі освіти; - активна робота аспірантів у складі проектних команд, у виконанні держбюджетних та госпдоговірних тем, участь у розробці звітних матеріалів, реєстраційних та облікових документів.
2	Система оцінювання	<p>Проміжний контроль у формі щорічного звіту відповідно до індивідуального плану.</p> <p>Державна атестація у формі кваліфікаційних екзаменів з загальної та професійної підготовки.</p> <p>Апробація результатів досліджень на наукових</p>

		<p>конференціях.</p> <p>Публікація результатів досліджень у фахових наукових виданнях (не менше однієї – у виданні, що входять до наукометричної бази Scopus або іншої міжнародної бази, визначеної Науково-методичною радою МОН України).</p> <p>Мультмедійна презентація результатів дисертаційного дослідження на науковому семінарі.</p> <p>Публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді</p>
3	Форма контролю успішності навчання аспірантів/здобувачів	<p>Аспіранти/здобувачі проходять щорічну атестацію шляхом звітування на засіданні профільної кафедри та Вченої ради університету про хід виконання освітньо-наукової програми та індивідуального плану, включаючи опубліковані наукові статті та виступи на конференціях.</p> <p>Остаточним результатом навчання аспірантів/здобувачів є повне виконання освітньо-наукової програми, необхідний перелік опублікованих за результатами досліджень наукових праць, у тому числі в зарубіжних виданнях та таких, що індексуються у наукометричних базах, апробація результатів на наукових конференціях, належним чином оформлений рукопис дисертації та представлення її на спільне засідання відділів університету або до розгляду в спеціалізовану вчену раду для отримання наукового ступеня доктора філософії в галузі освіти.</p>
Е		Програмні компетентності
1	Загальні (універсальні)	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз та синтез. Здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів. • Гнучкість мислення. Набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування фізичних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті; здатність генерувати нові ідеї (креативність). • Групова робота. Здатність працювати в команді; здатність виконувати дослідження в групі під керівництвом лідера, подібні навички, що демонструють здатність до врахування суворих вимог дисципліни, планування та управління часом; здатність бути критичним і самокритичним; здатність

		<p>мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комунікаційні навички. Здатність до ефективної комунікації та представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні технічні терміни; цінування та повага різноманітності та мультикультурності. • Популяризаційні навички. Уміння спілкуватися із нефаківцями, певні навички викладання. • Етичні установки. Дотримання етичних принципів професійної чесності та порядності.
2	Фахові	<ul style="list-style-type: none"> • Глибокі знання та розуміння: здатність аналізувати історичні явища та процеси суспільного життя, з точки зору фундаментальних загальнонаукових принципів і знань, а також на основі спеціальних методів дослідження соціально-економічних та демографічних процесів і явищ. • Розв'язання проблем. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів, засвоєних з освітньо-наукової програми. • Обчислювальні навички. Здатність використовувати відповідне програмне забезпечення (мови програмування, пакети тощо) та значні масиви статистичної інформації для здійснення досліджень та оптимізації навчально-виховної роботи в різних соціальних освітніх інститутах. • Здатність до навчання. Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові галузі, використовуючи здобуті фахові знання.
F	Програмні результати навчання	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Знання</i> іноземної мови, на рівні достатньому для презентації наукових результатів в усній та письмовій формах, <i>розуміння фахових</i> наукових та професійних текстів, <i>уміння та навички</i> спілкуватися в іншомовному науковому і професійному середовищі. • <i>Знання</i> методів наукових досліджень та <i>вміння</i> їх використовувати на належному рівні; <i>вміння</i> розшукувати, опрацьовувати, аналізувати та 	

синтезувати отриману інформацію (наукові статті, науково-аналітичні матеріали, архівні матеріали, бази даних тощо).

- *Знання* теорії і *розуміння* методології системного аналізу, принципів застосування різних методологічних підходів у вивченні специфіки розвитку, навчання й виховання у різних типах освітніх закладів, *вміння* використовувати методологію системного аналізу в сфері галузі освіти;

- *Знання* змісту і порядку розрахунків основних кількісних наукометричних показників ефективності наукової діяльності (індекс цитування, індекс Гірша (h-індекс), імпакт-фактор (ІФ, або IF)); *вміння* працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, наукометричними платформами; *навички використання* правил цитування та посилання на використані джерела, правил оформлення бібліографічного списку;

- *Вміння та навички* працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами (наприклад, Scopus, Web of Science, Index Copernicus, Web of Knowledge, PubMed, Mathematics, Springer, Agris, GeoRef та ін.).

- *Знання і вміння* використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології, комп'ютерні засоби та програми у проведенні наукових досліджень.

- *Знання* закономірностей перебігу масових соціальних явищ та тенденцій розвитку освіти, теоретико-методологічного та прикладного забезпечення її функціонування в Україні; нагальних проблем сучасної освіти України та світу; *вміння* розробляти прогностичні моделі розвитку галузі освіти, визначати критерії їх ефективності в загальноосвітніх і спеціалізованих освітніх закладах; *розраховувати* показники.

- *Знання* специфіки модернізаційних перетворень у розвитку освіти; теоретико-методологічних основ інноваційної освітньої діяльності; *вміння* обґрунтовувати перспективні напрями модернізації галузі освіти; виявляти інноваційні зміни у розвитку освіти; оцінювати дієвість сучасного механізму забезпечення інноваційності в галузі освіти.

2. АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧА ТРЕТЬОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Державна атестація освітньої складової освітньо-наукової програми здійснюється шляхом складання кваліфікаційних екзаменів з дисциплін загальної та професійної підготовки перед комісією, склад якої затверджується ректором університету.

Атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти чи наукової установи, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях), а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційних веб-сайтах відповідних вищих навчальних закладів (наукових установ) відповідно до законодавства.

3. НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Дослідження культурологічних аспектів сучасної системи освіти, визначення педагогічних умов, змісту, форм і методів культурологічного розвитку в загальноосвітніх і спеціалізованих освітніх закладах.

Вивчення взаємозв'язку розумового, фізичного та морального виховання, особливостей розвитку самостійності, виховання у сім'ях різних типів, статевого виховання.

Дослідження культурно-антропологічної історії освіти; української народної педагогіки в її історичному контексті; історії розвитку освіти в Україні в різні історичні періоди; розвитку національної педагогіки.

Дослідження проблем національного, патріотичного, інтернаціонального виховання в сім'ї та громадському закладі.

Вивчення формування світоглядних орієнтацій сучасної молоді (теорія та методологія).

Дослідження розвитку історії зарубіжної педагогіки як системи; розвиток освітніх і виховних систем у зарубіжжі: історико-порівняльний аналіз;

Дослідження виховних парадигм в історії педагогіки України; дитинство як об'єкт історико-педагогічного знання.

Вивчення проблеми підручничознавства як теоретико-методологічної проблеми.

4. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

1. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів - <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.)
2. Закон «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. Національний глосарій 2014 -
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf.
4. Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010 // Видавництво "Соцінформ", – К.: 2010.
5. Перелік галузей знань і спеціальностей -
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
6. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації -
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf.

5. ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧА ТРЕТЬОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення закладом вищої освіти якості вищої освіти складається з таких процедур і заходів, передбачених Законом України «Про вищу освіту»:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів рівня доктора філософії, науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах тощо;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів третього рівня вищої освіти, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів рівня доктора філософії.

Керівник проектної групи

(гарант освітньо-наукової програми):

доктор педагогічних наук, професор Т.М.Степанова

Члени проектної групи:

доктор педагогічних наук, професор М.А.Хайруддінов

кандидат педагогічних наук, професор С.І.Якименко